

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Vaststelling Handreikingen voor beschermde provinciale Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed

Geachte Statenleden,

Met deze brief bieden wij u drie rapporten aan die als hulpmiddel dienen bij het bestaande provinciaal beschermingsbeleid voor provinciale Kroonjuwelen. Het gaat hierbij om handreikingen over de kroonjuwelen Aarlanderveen, De Meije en Zandwallen- en Schurvelingenlandschap van Ouddorp. Deze handreikingen zijn opgesteld in het kader van het bestaande provinciaal beschermingsbeleid voor deze kroonjuwelen en dienen als hulpmiddel bij ontwikkelingsplannen. Het is geen extra regelgeving, maar een toelichting op c.q. verduidelijking van dit beleid, zoals ook benoemd in het Beleidsperspectief Erfgoed en Cultuur 2025–2030 (vastgesteld op 15 oktober 2025, DOS-2024-0000040, PZH-2025-875877118).

Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed

De provincie kent sinds 2010 een beschermingsbeleid voor provinciale Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed. Daarmee beschermen we de ruimtelijke kwaliteit van in totaal twaalf kenmerkende en waardevolle cultuurhistorische landschappen (zie bijlage met overzicht). De bescherming van kroonjuwelen is geregeld in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening. Dit houdt in dat een nieuwe ontwikkeling dient te passen binnen de aard, schaal een identiteit van het betreffende kroonjuweel.

Handreikingen

De laatste jaren neemt binnen enkele kroonjuwelen, met name de drie kroonjuwelen Aarlanderveen, De Meije en Zandwallenlandschap van Ouddorp, het aantal plannen toe voor nieuwe ontwikkelingen. Vanuit gemeenten, en ook initiatiefnemers, komt steeds vaker de vraag: “Waar dient men rekening mee te houden bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen kroonjuwelen? Hoe kunnen we de bestaande beschermingsrichtlijnen het beste interpreteren?” Om aan deze vraag tegemoet te komen heeft de provincie, in overleg met én met medewerking van gemeenten, handreikingen opgesteld voor de drie genoemde kroonjuwelen als hulpmiddel bij het beschermingsbeleid voor deze kroonjuwelen.

Bij opstelling van de handreikingen heeft participatie nadrukkelijk aandacht gekregen. Dit is gebeurd in de vorm van verkennende gesprekken, interviews, presentaties en informatieavonden.

Inhoud handreikingen

Elke handreiking bevat drie onderdelen. Naast een beschrijving van de geschiedenis (biografie) van het kroonjuweel geeft een ruimtelijke karakterisering/waardering de huidige toestand weer van landschap en bebouwing. Tenslotte laten voorbeelden zien hoe nieuwe ontwikkelingen kunnen worden afgestemd op cultuurhistorische waarden in landschap en bebouwing.

Met deze handreikingen verwachten we dat provincie, en ook gemeenten en initiatiefnemers, beter kunnen anticiperen op ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze kroonjuwelen. Dit sluit ook aan bij het gedachtegoed van de Biografie van Zuid-Holland (2025) om erfgoed beter af te stemmen op actuele ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Zo zetten we samen een stap om ons erfgoed te beschermen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

M.E. van Leeuwen

Bijlagen

- Overzicht Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed Zuid-Holland
- Handreiking Kroonjuweel Cultureel Erfgoed Aarlanderveen
- Handreiking Kroonjuweel Cultureel Erfgoed De Meije
- Handreiking Kroonjuweel Cultureel Zandwallen- en Schurvelingenlandschap Ouddorp